

IMPACTUL GLOBALIZĂRII ASUPRA PIETEI FORȚEI DE MUNCĂ

VLAD BARBU

Conf.univ.dr. Academia de Poliție „Al I. Cuza”

CERNAT COSMIN

Asist.univ.drd. Academia de Poliție „Al I. Cuza”

THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON WORKFORCE

In industrialized countries globalization is considered an important cause of losing jobs because the dimension of the companies decreases when faced with a more and more fierce international competition.

It is estimated that in the near future and taking into account the global context, the level and the quality of the workforce worldwide tend to be affected and influenced by five factors:

- *the stagnation and even the decrease of prices for basic materials*
- *the real effects induced by inflation upon the work and production force*
- *the downfall of the economies in certain parts of the world*
- *the liberalization and the increase of international competition*
- *the level and the quality of jobs as one of the main problems that is dealt with by the work market.*

Piața forței de muncă, dacă avem în vedere terminologia corectă și nu piața muncii cum s-a împământenit acest termen, reprezintă acel spațiu ideatic dat de întâlnirea cererii de forță de muncă cu oferta de locuri de muncă. Această piață extrem de dinamică este într-o permanență interacțiune cu celelalte piețe (de capital, de servicii, de mărfuri, etc.) ceea ce înseamnă ca este intercondiționată, într-o mai mare sau mai mică măsură, de acestea. Intervenția statului pe această piață este limitată la o serie de sectoare și domenii cum ar fi cel legislativ, îndrumarea și coordonarea formării profesionale, controlul aplicării normelor și regulilor pe piața forței de muncă, etc. ceea ce înseamnă că în mare parte această piață este reglată de cererea și oferta forței de muncă.

Însă trebuie să avem în vedere și alți factori care influențează și intercondiționează această piață. Unul dintre acești factori este reprezentat de stadiul și nivelul de globalizare. Au fost făcute estimări cu privire la viitorul apropiat și s-a ajuns la concluzia că, în contextul global, nivelul și calitatea forței de muncă pe plan mondial, foarte probabil, tind să fie afectate de influența a cinci factori majori și anume:

- stagnarea și chiar scăderea prețurilor materiilor prime;
- erodarea efectelor cauzate de creșterea sau scăderea prețului activelor cu influențe asupra pieței forței de muncă;
- căderea economiilor din anumite zone importante ale globului;
- liberalizarea și amplificarea concurenței internaționale;
- nivelul și calitatea ocupării forței de muncă;

Primul factor care influențează în mod substanțial piața forței de muncă se referă la costul materiilor prime. Stagnarea acestui cost dar uneori chiar scăderea lui, nu fac altceva decât să ridice puterea de cumpărare în țările importatoare (sau să mărească veniturile statului fără să afecteze prețurile de consum) și să reducă în același timp profiturile și veniturile realizate de statele exportatoare.

Nu trebuie privit însă doar sub aspect negativ acest impact al costului materiilor prime asupra pieței forței de muncă. Totuși efectele nu sunt în totalitate negative. Se poate afirma, în urma unei analize și din punct de vedere economic, ca există multe țări pe glob care importă materii prime, în special țitei, care au venituri scăzute și implicit acest lucru le ajută.

În al doilea rând prețurile mari ale materiilor prime pot deveni, în multe cazuri un obstacol în fața modificărilor structurale și generării de locuri de muncă.

S-a stabilit că, efectele generate de costului materiilor prime asupra veniturilor statelor, sunt combinate; ele contribuie la polarizarea veniturilor pe plan mondial.

Cel de al doilea factor care influențează piața forței de muncă, este generat de erodarea efectelor cauzate de creșterea sau scăderea prețului activelor-efectele reale induse de inflație și deflație asupra ocupării forței de muncă și producție, care sunt de obicei neglijate.

Cum influențează creșterea și scăderea activelor, piața forței de muncă?

Creșterea și prețul ridicat al activelor, permit crearea unui efect pozitiv asupra bunăstării, ceea ce duce la simularea capacității de cumpărare și poate,

temporar, să justifice și deținerea de portofolii de către multe bănci de împrumuturi, altminteri riscante.

În ceea ce privește scăderea prețului activelor, efectul de erodare se manifestă nu numai la nivelul instituțiilor financiare și ajungând, inevitabil, la nivelul întreprinderilor, care, nemaiputându-se baza pe împrumuturi, intră frecvent în colaps. Un astfel de proces a condus, în bună parte, la criza financiar asiatică.

Se consideră, însă, că o scădere bruscă a valorii acțiunilor, pe fondul recesiunii din zona asiatică, ar impune o schimbare totală a atitudinii în privința politicilor monetare și fiscale, în sensul ajustării lor, cu implicații și asupra ocupării forței de muncă.

Al treilea factor esențial ce influențează piața forței de muncă este reprezentat de căderea economiilor din Asia de Est și Sud-Est. După o perioadă de trei decenii de creștere susținută, ajungând, în medie, la aproape 8% pe an, respectiv 5,5% creșterea venitului pe cap de locuitor, cele 4 țări asiatice, cu economii considerate tigri (Republica Coreea, Singapore, Hong-Kong, Taiwan-China) au trecut de la statutul de țări în curs de dezvoltare la statutul de țări dezvoltate. De asemenea, Indonezia, Malaezia și Thailanda au făcut importante progrese economice în ceea ce privește creșterea venitului pe cap de locuitor și reducerea gradului de sărăcie.

Datorită faptului că procesul de creștere economică a fost atât de rapid și continuu, nemaîntâlnit nici în zonă, nici în alte regiuni de pe glob, și șocul cu care a lovit criza economiile asiatice în ultimii doi ani a fost, din multe puncte de vedere, de o severitate fără precedent.

Cauzele acestei crize este un subiect în plină dezbatere, deoarece criza este în plin proces de desfășurare, iar durata și dimensiunea sa nu pot fi încă apreciate, specialiștii atrag atenția că este prea devreme să se tragă concluzii ferme în privința cauzelor și impactului pe termen lung ale acesteia.

Se poate însă, face o serie de remarci importante. Cauza imediată a acestei crize a fost o pierdere neașteptată a încrederii în zonă și o schimbare radicală a direcției fluxurilor de capital.

Dintre toate motivele ce au cauzat criza, reducerea volumului exporturilor a fost, cel mai probabil, cea ce a dus, în primul rând, la pierderea încrederii în capacitatea de susținere a balanței de plăți a acestor țări. Analizele întreprinse au relevat existența mai multor factori care au condus la diminuarea volumului

exporturilor. Astfel pierderea competitivității reprezintă un factor ce influențează piața forței de muncă.

Guvernele au manifestat o șovăială clară față de reducerea cererii interne, ca măsură de prevenire a creșterii deficitului contului curent, înregistrată odată cu scăderea volumului exportului. Autoritățile s-au temut că orice măsuri drastice pot să submineze încrederea acordată, mai ales că valoarea totală a datoriilor financiare pe termen scurt crescuse foarte mult față de rezervele acestor țări.

Această criză a atras atenția asupra faptului că trebuie recunoscută volatilitatea fluxurilor de capital, în special pe termen scurt, și asupra faptului că acestea pot acționa ca o forță puternică în atragerea unor crize valutare care pot da peste cap piața forței de muncă.

De aici se pot trage următoarele concluzii:

- se impune întotdeauna o analiză și o strategie în liberalizarea fluxurilor de capital;
- să se țină cont de repatrierea capitalului și cea a fluxurilor de capital local care ar putea fi investite în alte zone;
- trebuie să se țină cont de efectul extins al crizei, prin intermediul comerțului internațional, la nivelul celorlalte regiuni ale globului;
- trebuie să se țină cont de efectul foarte serios pe care îl are o creștere negativă și o restructurare brutală a întreprinderilor asupra ocupării forței de muncă pe plan intern, asupra gradului de sărăcie și nivelul condițiilor sociale.

Un alt factor important ce are pronunțate influențe asupra pieței forței de muncă, este generat de liberalizarea și amplificarea concurenței internaționale. Acest factor are impact asupra nivelului și calității ocupării forței de muncă. În acest context trebuie făcute următoarele mențiuni importante:

1. puterea de cumpărare a țărilor industrializate a crescut, atât datorită prețurilor mai scăzute ale mărfurilor, cât și reevaluarea cursului monedelor lor;

2. capitalul privat se estimează că se poate să nu-și manifeste dorința de a se orienta către țările în curs de dezvoltare, datorită neîncrederii față de piețele nou apărute;

3. se înregistrează o tendință de răspândire a riscului deflației;

Totuși, se estimează, că dacă se pune prea mult accentul pe stabilizarea prețurilor, iar investițiile în afaceri merg greu, atunci se impun a fi luate măsuri de redresare a nivelului prețurilor, în afara celor propuse la Conferința G.8 din mai 1998.

Al cincilea factor de influență a pieței muncii este reprezentat de nivelul și calitatea ocupării forței de muncă, ca problemă principală cu care se confruntă piața muncii, la nivelul tuturor țărilor, indiferent de gradul lor de dezvoltare, este pactul de Stabilitate din cadrul U.E.

Pactul de Stabilitate, reglementând deficiturile țărilor membre ale uniunii monetare, țintește spre întărirea și consolidarea criteriilor de convergență înscrise în Tratatul de la Maastrich, care stabilesc obiectivele în ceea ce privește inflația, datorită și împrumuturile guvernamentale.

Totuși dacă se reușește o mărire a flexibilității piețelor muncii, se apreciază că sfera de aplicare a stimulentele monetare va fi mai mare, fără a conduce la inflație.

Întrucât elemente ale analizei influenței acestor factori, enumerați anterior, în privința ocupării forței de muncă, cu consecințe directe asupra posibilităților de rezolvare a problemelor cu care se confruntă piața muncii, la nivelul fiecărui grup de țări, cât și tendințele manifestate pe piața muncii, ca efecte ale globalizării, va trebui să acordăm atenție maximă, în contextul global actual, problemelor legate de resursele umane.

După o îndelungată perioadă de tranziție, suntem în măsura să concluzionăm că, în mare parte, vinovat pentru situația de dezechilibru economic în care ne aflăm este și lipsa unor programe adecvate de sprijinire a șomerilor, lipsa unei rigurozități în ceea ce privește așezarea în pagina a problemelor și găsirea unor rezolvări corespunzătoare.

Și, poate că ar trebui să începem tocmai cu ceea ce fac țările din Comunitatea Europeană de mult timp: o analiză cât mai reală a situației și găsirea unor soluții practice. Dar, până acolo, ne mulțumim să privim diferența de atitudine.

Țările din Europa occidentală au trecut la adoptarea recentă a unei serii de măsuri privind politica ocupării forței de muncă, după cum urmează:

1. BELGIA:

Planul global: În cadrul Planului global (adoptat la 17 noiembrie 1993), referitor la ocuparea forței de muncă, la competitivitate și la asigurările sociale, au fost luate o serie de măsuri cu privire la piața muncii.

2. DANEMARCA:

Reforma pieței muncii: La mijlocul anului 1993, a fost inițiată o reformă a pieței muncii, aceasta implicând „activarea” și descentralizarea politicii pieței muncii, precum și redistribuirea ocupării forței de muncă prin anumite întreruperi ale lucrului.

3. GERMANIA:

Amendament la Legea promovării ocupării forței de muncă: Legea promovării ocupării forței de muncă a fost amendată în aprilie 1994, ca rezultat al schimbărilor intervenite în situația economică și bugetară. Aceasta decurge din măsurile adoptate în ianuarie 1994.

4. SPANIA:

În prima jumătate a anului 1993, guvernul a prezentat o serie de măsuri privind reforma pieței muncii. În 1994 au fost adoptate următoarele legi privind reforma pieței muncii: Legea 10/1994 din 10 mai, privind promovarea ocupării forței de muncă (în vigoare din decembrie 1993, prin procedura de urgență); Legea 11/1994 din 19 mai, care amendează anumite articole din Statutul Lucrătorilor; Legea 14/1994 din 1 iunie, referitoare la firmele care fac angajări temporare.

5. FRANTA:

La 20.12.1993, adoptarea de către Parlament a unei legi pe termen de 5 ani privind munca, ocuparea forței de muncă și formarea profesională. Anterior adoptării acestei legi, în iulie 1993 au fost luate o serie de măsuri de urgență.

6. IRLANDA:

Adoptarea unui nou Program privind competitivitatea și munca, pe termen de 3 ani. Adoptarea unei serii de măsuri/ recomandări derivate din revizuirea politicii industriale și raportul grupului operativ pentru întreprinderile mici. Reduceri făcute în bugetul pe 1994 la capitolele referitoare la asigurările sociale/povara fiscală suportată de cei cu salarii mici.

Demararea unui nou program major de ocupare a forței de muncă la nivelul comunităților locale, asigurând oportunități de angajare temporară, combinate cu module de dezvoltare individuală și profesională.

7. ITALIA:

Un acord între partenerii sociali adoptat la 23 iulie 1993 a amendat substanțial anumite practici. Se așteaptă ca noul guvern să treacă la aplicarea sa.

8. LUXEMBURG:

Pe 8/03/1994 guvernul a convenit ca un comitet tripartit de coordonare să examineze concluziile Consiliului de la Bruxelles. O serie de măsuri au fost propuse și adoptate de Camera Deputaților.

9. PORTUGALIA:

Au fost înființate trei grupuri de lucru, cuprinzând reprezentanți ai câtorva departamente, pentru a examina măsurile sugerate de Consiliul European de la Bruxelles.

În luna decembrie 1993 (Portăria 1324/93) a fost adoptat un set de măsuri (politica activă de ocupare a forței de muncă, prevenirea și combaterea șomajului, în special a celui de lungă durată).

Piața muncii în România are un grad de instabilitate care corespunde coordonatelor generale ale oricărei țări aflate în tranziție. Ultimele reglementări ale Comisiei Europene au adus modificări în definirea sferei de cuprindere a populației ocupate și a celei aflate în șomaj. Astfel, definițiile au fost revizuite în concordanță cu noile reglementări europene. Ritmul dezvoltării economice imprimă dinamica forței de muncă. O explozie economică categoric ar genera cel puțin un fenomen nou în România: posibilitatea de a alege. Piața forței de muncă este încă departe de a fi generoasă. În condițiile în care există foarte puține alternative, practic nu se pune problema alegerii - implicit a unui loc de muncă.